

II

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

A 2005. ÁPRILIS 6–7-ÉN TARTOTT 416. PLENÁRIS ÜLÉS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye „Európa ipari körzeteiről és az új tudáslapú hálózatokról”

(2005/C 255/01)

2004. július 1-jén az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy a Működési Szabályzat 29. cikke (2) bekezdése értelmében saját kezdeményezésű véleményt készít a következő tárgyban: „Európa ipari körzetei és az új tudáslapú hálózatok”.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció a 2005. március 16-án fogadta el véleményét. Az előadó Antonello PEZZINI volt.

A 2005. április 6–7-én tartott 416. plenáris ülésén (az április 6-i ülésnapon), az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság az alábbi véleményt 127 igen szavazattal, 3 tartózkodás mellett elfogadta.

1. Bevezetés

1.1 A körzetek mindig óriási vita tárgyát képezték valamennyi ipari országban, minden szinten, különösen az elmúlt 15 évben. A fejlődő országok és a mediterrán partnerországok egymást felülmúlva törekedtek követni a számos európai országban bevezetett körzeti rendszer példáját annak érdekében, hogy felgyorsítsák a fejlődést saját üzleti vállalkozási ágazataikban.

1.2 Továbbá az elemzések azt mutatták, hogy a körzetek pozitív hatással voltak a foglalkoztatáspolitikára, és számos példát szolgáltatottak a helyes gyakorlatra ⁽¹⁾ a vállalatok szociális felelőssége területén, évekkel azelőtt, hogy a Bizottság nyilvánosságra hozta az erre vonatkozó zöld könyvét ⁽²⁾.

1.3 Időközben új gazdasági-társadalmi jelenségek és az új tudáslapú hálózatok megváltoztatták a körzetek hagyományos kapcsolatait, a termelési rendszereket a metakörzetek irányába kormányozták ⁽³⁾ és megteremtették annak igényét, hogy hálózatok jöjjenek létre az egyes gazdasági térségek között.

⁽¹⁾ Lásd Becchettini cikkét az ipari körzetekről és a társadalmi polarizációról, 1995.

⁽²⁾ COM(2001) 366 final – 2001.7.18.

⁽³⁾ Görögéből, ahol a „metà” jelentése „utáni”, „túlmutató” vagy „meghaladó”. Így a metakörzet túlmutat a körzet hagyományos fogalmán, és arra épül.

1.4 Az óriási téma összefoglalását megkísérelve, a jelen saját kezdeményezésű vélemény az alábbi tárgyköröket érinti:

- 2. szakasz: Fogalmi meghatározások és megoldatlan kérdések
- 3. szakasz: A körzetektől az európai tudáslapú metakörzetekig
- 4. szakasz: Körzetek az USA-ban és nemzetközi szinten
- 5. szakasz: A jelenlegi helyzet és a rendelkezésre álló eszközök az Európai Unióban
- 6. szakasz: A tudáslapú körzetek új stratégiai EU politikai megközelítése felé
- 7. szakasz: Záró ajánlások

1.5 A jelen, az intelligens körzetek ⁽⁴⁾ új európai hálózatáról kiadott saját kezdeményezésű vélemény céljai az alábbiak:

- Helyszíni elemzést adni a meglevő ipari körzetekről, technológiai körzetekről és „metakörzetekről”;

⁽⁴⁾ Az intelligens/tudáslapú/technológiai körzetek az „új” körzetek, amelyek az ipari körzetekkel ellentétben, teljes mértékben kihasználják az információs és kommunikációs technológia adta lehetőségeket.

- Kiértékelni azokat a feltételeket, amelyek mellett az új körzetek sikeresen fejlődhetnek, elemezni potenciáljukat a lisszaboni stratégia vonatkozásában, mind a jelenlegi 25 tagú, és a jövőbeni 28 tagú Európára nézve;
- Megvetni egy integrált európai politika alapjait a tudásalapú körzetek és metakörzetek új európai hálózatának kialakítása és támogatása felé;
- Kiemelni az ennek a politikának a végrehajtásához szükséges eszközöket, kiértékelni a meglévő körzeteket és lehetséges módosításokra és innovációkra javaslatot tenni;
- Meghatározni azokat az alapokat, melyekre egy valódi európai hivatkozási platform⁽⁵⁾ alakítható ki a 25 tagú Európán belül a tudásalapú körzetek új európai hálózata részére;
- Hozzájárulni több és jobb munkahely teremtéséhez.

1.6 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság számos alkalommal kihangsúlyozta az Európai Tanács által a **lisszaboni stratégia** központi céljának meghatározásakor kimondott elkötelezettségét, hogy Európát „a világ legversenyképesebb és dinamikus fejlődő, tudásalapú gazdaságává kell fejleszteni, amely képes a fenntartható gazdasági növekedésre, egyre több és jobb munkahely teremtésére és a nagyobb társadalmi kohézióra”.

1.6.1 Most jobban, mint valaha, a növekedési stratégiákat az alábbi képességekre kell építeni:

- A különböző fejlesztési politikák lehető leghatékonyabb összekapcsolása;
- A szociális partnerek bevonásának intenzívebbé tétele, hogy biztosítani lehessen a foglalkoztatottság nagyobb arányú fejlesztését és nagyobb hajtóerőt a körzetek számára;
- a technológiai kutatás és a helyi iparfejlesztés közötti nagyobb arányú tapasztalatcseré;
- nagyobb kritikus tömeg elérése az ipar, az oktatási és kutatóintézetek, az élenjáró KKV-k, szakképzett munkaerő, pénzügyi és egyéb szolgáltatások, *kockázati tőke*, valamint a magán és állami döntéshozók számára;
- a termelési és elosztási rendszerek állandó, tudásalapú európai hálózattá fejlesztésének felgyorsítása, az információ és a szakértelem megosztásának képessége, illetve az a képesség, hogy ezeket befogadják, javítsák és továbbadják.

⁽⁵⁾ A COM(2002) 714 final – 2002.12.11. meghatározása szerint a platformokat „úgy kell tekinteni, mint amelyek segítik a piaci együttműködést ... és hosszú távú K&F stratégiai tervet dolgoznak ki a különleges technológiák számára ... Biztosítják a szinergiákat a közigazgatási hatóságok, a felhasználók, a szabályozók, az ipar, a fogyasztók és a kiválóság pillérei között ... Összhangra van szükség az új lehetőségeket feltáró kutatás és a lefelé szabályozó keretek között, amelyben ezeket a technológiákat ki lehet fejleszteni és piacra lehet vinni”.

1.7 Több mint négy évvel a lisszaboni stratégia meghirdetése után csak csalódásnak lehet hangot adni amiatt, hogy mennyire szerény előrehaladás történt a célok megvalósítása és a pártfogolt folyamatok száz százalékos végrehajtása érdekében. Maga a Wim Kok vezette magas szintű csoportnak a lisszaboni stratégiáról szóló jelentése is arra jutott, hogy „a stratégia megvalósításának szintje csalódást kelt, és elsődlegesen **a határozott politikai akarat hiányának** tulajdonítható” és hozzátette, hogy „túl sok feladatot vállaltak, gyenge volt az együttműködési készség és a prioritások egymásnak ellentmondóak voltak”⁽⁶⁾.

1.8 Az Európai Tanács 2004. november 4–5-i brüsszeli ülésén az Európai Bizottság elnöke kiemelte, hogy a Kok-jelentés „aggasztó, de valós képet fest az előrehaladásról. Rámutat arra, hogy be kell hoznunk az elvesztegetett idő miatti lemaradást”⁽⁷⁾. Pontosabban aláhúzta, hogy szükség van a „prioritások új, pontosabb meghatározására, a haladás felmérése, és – következetes végigvitelük érdekében – nagyobb felelősség tanúsítására”⁽⁸⁾. Az EGSZB is kifejtette a nézeteit a tárgyan nemrég elfogadott véleményében⁽⁹⁾.

1.9 A lisszaboni stratégia prioritásainak újbóli meghatározásakor az EGSZB véleménye szerint úgy kell kezelni az ipari körzeteket és fejlesztésüket, mint az új tudás, és mindenekelőtt több és jobb új munkahely megteremtésének kulcsfontosságú elemét. Építenie kell a hálózatok adta jelentős lehetőségekre, melyekkel folyamatos, építő kölcsönhatásban állhat a kutatásokból származó kodifikált tudás és az a hallgatóságos tudás⁽¹⁰⁾, amely elterjed és gyökeret ereszt a termelési és elosztási rendszerekben.

1.10 Alapvetően fontos a **lisszaboni stratégia megvalósítása érdekében a helyi szintű kezdeményezések elősegítése és az a képesség, hogy hálózatba tudjuk őket foglalni**: először is, az Unióban mindenütt, különösen az új tagállamokban ösztönözni kell az innovatív vállalkozások létrejöttét és fejlődését, másodsor pedig több lehetőséget kell adni arra, hogy ezek a vállalkozások egymással találkozhassanak és együttműködhessenek a szorosabb gazdasági és társadalmi kohézió szellemében.

1.11 Az új „nyílt technológiai körzetek” lehetővé teszik az egy adott térségben működő valamennyi szereplő integrálását és hálózatba szervezését más térségek hasonló szereplőivel.

⁽⁶⁾ Szembenézés a kihívásokkal, Wim Kok jelentése a lisszaboni stratégiáról, melyet az Európai Bizottság 2004. november 3-i, és az Európai Tanács 2004. november 4-i és 5-i brüsszeli ülésére nyújtott be.

⁽⁷⁾ A Bizottság ülése levezető elnökének beszéde az Európai Tanács 2004. november 4-i és 5-i brüsszeli ülésén.

⁽⁸⁾ Ibidem 7. sz.

⁽⁹⁾ HL C 120., 2005.5.20., előadók: Bruno Vever, Ernst Erik Ehnmark és John Simpson

⁽¹⁰⁾ Nelson, R and Winter, S.G. (1982), *A gazdasági változás evolúciós elmélete*. A hallgatóságos ismeretszerzés, szemben az információval és a hivatalos ismeretanyaggal, nincs formákhoz kötve és kizárólag a társadalmi kölcsönhatások / kapcsolatok révén jöhet létre.

1.12 Gyakorlati megközelítésben a nyílt technológiai körzetek európai hálózata az alábbi célok elérése érdekében lényeges:

- Jobb minőségű munkahelyek teremtése, melyek nagyobb felelősséget, aktívabb részvételt és új kulturális érettséget követelnek, és ily módon felszabadítják a munkások valamennyi képességét;
- A technológiák és a know-how elterjesztése, valamint az innovatív alkalmazások üzleti sikerre váltásának felgyorsítása;
- Jobb, szakképzettebb munkát igénylő állások biztosítása, és ösztönzés új, szerteágazóbb szakmai profilok kialakítására;
- Nagyobb tudatosságra ösztönzés az élő környezet megőrzése és a környezetvédelem iránt a körzetek működési területén, és a fenntartható gazdaság, társadalom és környezetvédelem előmozdításához legmegfelelőbb eszközök kiválasztása;
- A térségekben a gazdasági és társadalmi kohézió növelése, és a kormányzást felelősebbé tétele: a cél az, hogy egységes jogszabályok legyenek, egy nyelvet beszéljünk, és elérjük a közösségnek azt a típusát, amely állandóan, az egymástól való kölcsönös tanulás ciklikusságában növekszik;
- Az állandó, gyakorlatias kommunikációs és együttműködési hálózatok konszolidálása és fejlesztése, amelyek összekapcsolják a vállalatokat, a dolgozókat, a feltalálókat, a közösségeket, a magán- és állami intézeteket, a pénzügyi, egyetemeket és más oktatási létesítményeket, a kereskedelmi és marketing rendszereket és a regionális fejlesztés számos más szereplőjét;
- A fiatalok kezdeményezés iránti természetes érzékének és vállalkozói szellemüknek a megerősítése;
- Az új, kibővült Európában az ipari és elosztó-hálózati szövet harmonikus és versenyre épülő módon való kifejlesztése, és egy új, még nagyobb egységes piacba való teljes integrálódás meggyorsítása.

1.13 Egyre növekvő mértékben globalizálódó mai világ gazdaságunkban a **tudásalapú Európa kifejlesztése** jelentős hatással van a nemzeti, regionális és helyi rendszerekre és a nemzetközi egyensúlyra is. Ezek a hatások magukban foglalják az új technológiák gyors megszerzését és alkalmazásba vételét, a nemzetközi szintű szakképzettmunkaerő-felvételt, és végül alkalmat adnak a termelési és elosztási folyamat megszervezésének decentralizálására, miközben az egységes és rugalmas marad, magas szintű minőségi normák mellett.

1.14 A **globalizációs** jelenségek és az új **hálózati technológiák** ezekkel majdnem egyidejű megjelenése és kifejlődése rövid-, közép- és hosszútávú változásokat hozott a termelői gazdaságba és különösen a körzeti gazdaságok életébe.

1.15 A jelenlegi körzetek már **nyitottak** az új piacok felé, és támogatják a legfrissebb politikai változásokat, köztük például a gyártási tevékenységek egyre gyakoribb áthelyezését, melyet az egyes országokban fennálló környezeti feltételek ösztönöznek, és amelyet támogat az egyre növekvő mértékű számítógépesítés is.

1.16 A 25 tagú EU-ban, a körzetek árutermelésének átlagosan 50 %-át a külpiaconra szánják. A körzetek ennek a révén már eleve nemzetközi ipari szerkezettel rendelkeznek, és távlatokban gondolkodva is, eladásai egyre növekvő mértékben a nemzetközi piacra irányulnak.

1.17 Át kell állni az internacionalizációról a globalizációra:

- A **globalizációnak** nemcsak egy terméknek a külföldi piacon való megjelentetését, hanem a **termelési folyamat különböző fázisait is** magában kell foglalnia;
- **Fejleszteni kell** a hagyományos és az új piacokon a lehetséges külföldi partnerekre, valamint a jelenlegi határokon túli térségekben rejlő lehetőségekre vonatkozó **információ megszerzésének rendszerét** a piacra jutási stratégiák és minden lehetséges partnerkapcsolat támogatása érdekében;
- A „külföldi” térséget szerteágazóvá kell tenni, mind a termelési helyszínek, mind az értékesítési pontok tekintetében, fel kell állítani a **hálózatokat és üzlettársi kapcsolatokat létrehozó stratégiákat**, hogy be lehessen vonni más operatív térségeket a sajátos tulajdonságaikkal együtt; ezt nemcsak üzleti szempontból nézve kell megtenni, hanem mindenekelőtt az innovációs forrásokra, kutatásra, új projektekre és ötletekre tekintettel, mindig szem előtt tartva az ipari, pénzügyi, szervezési és képzési vonatkozású szempontokat;
- Lényeges, hogy az egyes térségek **kulturális jellegzetességeit** a lehető legjobban kiaknázzuk, annak érdekében, hogy a térségek integrációja és egy európai hálózatba bevonása a legnagyobb hasznot hajthassa;
- A versenyképesség új kihívásaival szembenézve egyre fontosabb lesz a folyamatos továbbképzési rendszer kifejlesztése és új szakmai ismeretek szerzése ⁽¹⁾.

1.18 A földrajzi határok kiszélesedése, amelynek hajtóereje a gazdasági haszon, és amelyet a technológiai támogatás tesz lehetővé, meglazította ama területi közelség kötelékeit, amellyel az ipari körzeteket határozták meg egykor, és amely a fő erejüket adta. Ehhez járult még olyan vezető cégek megjelenése, amelyek piaci eladási és beszerzési hálózata nem területi, hanem virtuális alapon szerveződik, és a háttérben a gazdasági előnyöket célzó stratégiák állnak.

⁽¹⁾ Lásd COM(2004)474 final, 2004.7.14. és a 2005. 2.10-én kelt CESE 139/2005-ös vélemény, előadója: Christoforos Koryfidis.

1.19 Jelenleg, az európai **ipari körzetek** reflektorfénybe kerültek, mivel igen kényes időszakot élnek meg. **Kétfajta problémával** kell megküzdeniük:

- Új piacok megnyitása és az általuk támasztott versenyhelyzet (az ázsiai országok ezek közül a legveszélyesebbek),
- A cégek közötti kapcsolatok újjászervezése és felújítása, nem utolsósorban új technológiák behozása és új hallgatólagos vagy kodifikált tudás megszerzése révén.

1.20 Az **új versenyképes modellek megjelenése a globális piacon** mélyreható változásokat hoz magával. Az új integrált platformoknak és hálózatoknak vállalniuk kell a kutatási és innovációs témákat, új termékek és gyártási folyamatok megtervezését, az új, szakképzetesebb emberi erőforrásokkal és új anyagokkal való gazdálkodást, reklám- és egyéb marketing tevékenységet, pénzügyi és hitelezési folyamatokat, logisztikát, piaci és ügyfélszolgálati ügyintézt.

1.21 **Nemzetközi szinten** az ipari körzet- és csoportjelenség leginkább az **észak-amerikai** régióra jellemző, ahol ezek nagy számban jöttek létre a Csendes-óceán partjaitól az Atlanti-óceánig; például a Szilíciumvölgy, a San Diego Ipari Csoport és a Route 128 (128-as országút menti terület). Bár eltérnek ipari fejlettségük szintjében, léteznek körzetek **Latin-Amerikában** is: Mexikóban (a Guadalajara Csoport), Brazíliában (a Sinos-völgy) és Uruguayban (a Meat Cluster [Húscsoport]). Ami **Ázsiát** illeti, jelentős példákat találunk Indiában (az Agra Cluster, a Tiruppur Cluster és a Ludhiana Cluster), Pakisztánban (a Sialkot Cluster), Dél-Koreában (a Consumer Microelectronics Assembly Cluster [Fogyasztói Mikroelektronika Összeszerelő Csoport]) és Indonéziában (a Central Java Cluster [Jáva Központi Csoport]). A körzetesítési jelenség elérte **Afrikát** is: még a Szaharától délre fekvő egyes afrikai országokban is nagy számban jelen vannak.

1.22 **Európában**, az Olaszországban található tucatnyi példa mellett, a legjelentősebbeket Franciaországban találjuk, ahol a körzetesedés eredményeként 1998-ban létrejött a Francia Ipari Körzetek Klubja, valamint Németországban, ahol több mint 50 „Raumordnungsregionen” (térségfejlesztési régió) működik, köztük a legfontosabb kezdeményezés helyszíne, Baden-Württemberg tartomány. A Nagy-Britanniában létrejött csoportok is igen fontosak (különösen a Cambridge High-Tech Cluster [Cambridge-i Csúcstechnológiai Csoport], a Motor Sport Cluster Birminghamban, vagy mások Skóciában vagy egyéb régiókban). Számos pozitív példa hozható Skandináviában, ahol nagy fontosságot tulajdonítanak a tanulásnak mint a fejlődés sarkkövének, ezeken a földrajzi közelség is előny. Az új tagállamokban jelentős példákat találunk az országok különböző régióiban, így a Cseh Köztársaságban, Magyarországon, Lengyelországban, Szlovéniában, Máltán és a balti államokban.

2. Fogalom meghatározások és megoldatlan kérdések

2.1 Nem könnyű **egyetlen meghatározást adni** a körzetek jelenségére, mert világviszonylatban annyira változatos, dinamikus és szertágazó.

2.2 Általában véve, az ipari körzeteket úgy lehet meghatározni, mint **helyi, homogén termelési rendszereket, melyek jellegzetessége a főleg kis- és közepes méretű iparvállalatok erős koncentrációja, és a termelés magas szintű specializációja.**

2.3 A Vállalkozási csoportokról (cluster) és Hálózatokról kiadott zárójelentésében ⁽¹²⁾ az Európai Bizottság Vállalkozáspolitikai Főigazgatóságának szakértői csoportja úgy határozza meg a **körzeteket**, mint:

„Független vállalatokból és a társult intézményekből alakult csoportok, amelyek:

- **együttműködnek és versenyeznek,**
- **földrajzilag egy vagy néhány régióba tömörülnek, bár a csoportnak lehetnek globális dimenziói is,**
- **egy-egy sajátos területre szakosodtak, összeköti őket a közös technológia és szaktudás,**
- **tudományos vagy hagyományos alapra épültek,**
- **a csoportok (clusterek) lehetnek intézményesítettek (saját csoportigazgatóval) vagy intézményi forma nélküliek,**
- **a cluster pozitív befolyást gyakorol az innovációra és a versenyképességre; a szakképzésre és a tájékoztatásra; a növekedésre és a hosszú távú üzleti dinamikára.”**

2.3.1 Az elmúlt évtizedekben azok a körzetek, ahol az élet hajtóerejévé vált a termelő tevékenység létrehozása és fejlesztése az ipari és a szolgáltatási szektorban, olyan térségekben, amelyek sajátos gazdasági adottságokkal rendelkeznek, **nagy-mértékben autonóm módon fejlődtek**, tevékenységüket arra a sajátos ágazatra koncentrálták, amelyben igen jelentős versenyhelyzeti előnyre tettek szert. A még szigorúbb minőségi és biztonsági követelmények betartásának szükségessége arra sarkallta a körzeti vállalatokat, hogy növekvő mértékben olyan egyre különlegesebb piaci fiúlkékre koncentráljanak, amelyek igényt tartanak kiváló minőségű termékeikre.

2.4 A **körzetek** nemcsak olyan specializált vállalatok csoportjai, amelyek egy adott térségben telepedtek meg: **olyan vállalatok csoportjai, amelyek csapatszellemben működnek együtt, a csapat játékszabályai szerint játszanak.** Mindegyik csoportosulás közösen dolgozik együtt bizonyos projekteken, együtt versenyeznek, míg a helyi térség nem csupán díszlete a cégek működésének és termelésének, hanem valódi lehetőségét kínál a társadalmi, gazdasági és a termelési ciklusra vonatkozó integráció támogatásának. Lényegében, a helyi térség a termelési hagyományok és a gyakorlati tudás tárháza.

⁽¹²⁾ Lásd a szakértői csoportnak a Vállalkozási csoportokról és Hálózatokról kiadott zárójelentését, 9. oldal – Európai Bizottság, Vállalkozáspolitikai Főigazgatóság, 2002. évi felmérési projekt.

2.5 Az információátadás **felgyorsulása** és az a lehetőség, hogy rövid idő alatt feltérképezzék a teljes keresleti panorámát, egyszerre tette könnyebbé a vállalatok munkáját és kényszerítette őket alkalmazkodásra. **A körzeteken belüli egyensúly megváltozott.** Az új technológiai **modellek** megjelenése és konszolidálódása a teljes termelési láncot érintette, kihatott a szakképzettségi profilokra, a munkaszervezésre, a munkavállalók fejlődésére és a növekedés területeire.

2.6 A körzetek egyre növekvő mértékben kapcsolódnak és integrálódnak a helyi térség **speciális szolgáltató központjaihoz, szakképesítést adó iskoláihoz, egyetemeihez, ipari parkjaihoz és kutatóintézeteihez.** Az általuk előállított termék minősége, amely létfontosságú a körzeti vállalatok túlélése szempontjából, főleg arra épül, hogy a meglévő termelési hagyományait ötvözni képesek a piac által megkövetelt vagy ott tapasztalt innovációs és specializációs igényekkel.

2.7 **A termelés nemzetközibbé válása** egyre inkább megköveteli, hogy a vállalatok egy transznacionális hálózatba is befektessenek. Azokban az esetekben, ahol az a hálózat, amelyben versenylőnyüket érvényre kívánják juttatni, túlmegegy a helyi szférán, a KKV-knek és a nagyobb multinacionális vállalatoknak egyaránt ki kell tudni aknázni a felelős és motivált munkaerőben és azokban a megfelelő technológiai eszközökben rejlő lehetőségeket, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy tudásukat egyesítsék és feldolgozzák.

2.8 Miközben háttérbe szorulnak azok a vállalatok, amelyek szűk piaci körben tevékenykednek, **a növekvő piaci integráció** mások – különösen a dinamikusabb KKV-k – számára új piaci lehetőségeket nyit meg. **A jelentős technológiai változások** nem mindig a nagyobb vállalatoknak kedveznek. Gyakran a **hálózati gazdaság** semlegesít olyan tényezőket, mint a földrajzi távolság vagy egy független elosztói hálózat, kiiktatva ezzel egyes, a KKV-k hagyományosan gyenge pontjainak számító tényezőket. Nekik természetesen hasznukra kell fordítaniuk minden, a technológiai fejlődés kínálta lehetőséget, a kiszolgáló és szolgáltató központok támogatásával.

2.9 Az Internet részben leküzdötte a földrajzi korlátokat. **Lényeges vonásai, a gyors információcseré** vagy az **állandó ellenőrzés lehetősége**, amely régen függött a szállítási idő csökkenésétől, most az IT összeköttetés biztosítja.

2.10 Bár manapság jóval több lehetőség és tevékenység kínálkozik számunkra, mint annak előtte, az Internet még mindig nem tud versenyezni a személyes kapcsolatok erejével. A tudásra és tapasztalatra épülő közvetlen konttevékenység még mindig pótolhatatlan. Bár az Internet részben áthidalta a földrajzi távolságokat és megváltoztatta a körzeti struktúrákat, miáltal arra kényszerítette a vállalatokat, hogy növekvő mértékben működjenek együtt **saját helybéli (és gyakran nemzeti) határaikon túl tevékenykedő piaci szereplőkkel, a**

bizalmi kapcsolat a szereplők között még mindig lényeges szerepet játszik.

3. A körzetektől az európai tudáslapú metakörzetekig

3.1 A hagyományos ipari körzetek egyre szorosabban társulnak **metakörzetekkel**, és egyes esetekben azzá alakulnak. A klasszikus körzetekkel ellentétben ezeket úgy lehet meghatározni, mint **integrált ipari platformokat, amelyen belül a technológiai ágazati szereplők tovább terjeszkednek újabb és újabb tudományos és alkalmazott kutatási központok megszerzése által, kitekintenek közvetlen szomszédságukon túlra, hogy fejlesszék a közös értékekre és stratégiákra összpontosító termelési és elosztói rendszereiket.**

3.2 **A metakörzetek** lehetővé teszik, hogy a különböző fázisokat földrajzilag távol eső helyeken lehessen megvalósítani, melyeket gazdasági tényezők és helyi adottságok alapján választottak ki, miközben fenntartják termelékenységi szintjüket, és – különösen gyártó vállalatok esetében – garantálják a minőséget az ún. **„egymástól való tanulás”** folyamata révén, amellyel lehetővé válik a főleg reaktív megközelítés elmozdítása proaktív irányba.

3.3 A metakörzetté alakulás folyamán a körzetnek egyre inkább tudás-laboratóriumként kell működnie. A körzetnek **a globális logikái keretein belül átértékeléséhez** szükséges politikáit úgy a közintézményeknek, közöttük kiemelten a helyi és területi önkormányzatoknak, mint – és mindenekelőtt – a vállalatoknak kell irányítaniuk, és e politikáknak érinteniük kell az emberi erőforrások helyzetét és az innováció szintjét egy olyan folyamat keretében, mely teljes mértékben biztosítja a köz- és a magánszféra vezetőinek bevonását.

3.4 A metakörzetek hálózatot fejlesztenek a kis-, közepes és nagyvállalatok között, melyek egymással kölcsönhatásban tevékenykednek, szorosabbra építik ki az együttműködést és a munkakapcsolatokat a tudományos és technológiai kutatás legmagasabb szintű központjaival. Ennek a hajtóerői az alábbiak:

- a vezető szereplők, azaz az ágazat fejlődését irányítani képes személyek;
- az csúcstechnológiai normák elérését szolgáló beruházások;
- a vállalatok közti, valamint a vállalatok és a kutatási rendszer közti együttműködés;
- a munkaerő motiválása és továbbképzése minden szinten.

3.5 Általánosságban négy elemmel lehet egy metakörzetet meghatározni:

- **többszektorság:** ez láncrendszerű megközelítést jelent, amely teljeskörű szolgáltatást, kutatási vagy fejlesztési tevékenységet foglal magában,

- **helyközpontúság:** a földrajzi közelséget felváltják a hálózati kapcsolatok és az, hogy a partnerek különböző kulturális identitását a lehető legjobban kiaknázzák,
- **fontosság:** a metakörzetekben képviselt ágazatok fontosak a gazdaság számára, és jelentős számban képviselnek tudástermelő központokat,
- **vezetői képesség:** vannak olyan vezető cégek, amelyek képesek a metakörzet irányítására olyan környezetben, amelyben meghatározó mértékben vannak jelen a KKV-k.

3.6 A jelenség megértésének folyamata kétségtelenül még sokkal komplexebb és sokoldalúbb ennél, ha a **metakörzetek támogatását** kívánjuk megtervezni, nem utolsósorban azért, mert – ahogy már említettük a metakörzetek meghatározásánál – a cél az, hogy kísérleti alapon kiválogassuk azokat a kiváló termelési térségeket, amelyek erős meglevő vagy potenciális kapcsolatokat ápolnak a kutatás, a termelés és az innováció világával. A jelenség megértésének folyamata azért is komplex, mivel a tárgyban kevés empirikus tanulmány született, és kevés a rendelkezésre álló statisztikai anyag is.

3.7 A tervezés folyamatának magában kell foglalnia mindazokat az elemeket, melyek szükségesek ahhoz, hogy javítsunk a **metakörzetek tulajdonságainak** elemzésén:

- Azonosítani és számszerűsíteni kell a **hagyományos szereplőket:** a specializált termelési ágazatokban működő vállalatokat, amelyek nyers- és félig feldolgozott anyagokat, szerszámgepeket vagy termelő szolgáltatásokat, ágazati komponenseket állítanak elő, különösen azokat, amelyek az adott ágazatra jellemző, csúcsmínőségű specializációt jelentik; a vállalatok közötti technológia transzfer modelljeit;
- Azonosítani és számszerűsíteni kell a **rendszer új szereplőit:** az egyetemeket; tudományos kutatóközpontokat; a vállalatok részére nyújtott technológiai szolgáltatásokat; a kommunikációt és marketinget; azonosítani kell a vezető szereplőket; a termelési láncokhoz fűződő kapcsolatokat és a vele meglevő kölcsönhatásokat; a technológia transzfer és az együttműködés modelljeit;
- **teljesítményértékelő elemzést nemzeti és nemzetközi szinten** a következők érdekében: a hasonló termelési rendszerek felkutatása; az érintett környezetek makrodinamikájának értékelése; az érintett specifikus környezetben a kormányzatok által bevezetett fejlesztési stratégiák, valamint az állami és a magánszféra közti kapcsolatok és az egyetemek-kutatás-vállalatok kapcsolatlánc rendszereinek értékelése;
- a **metakörzet ágazatai versenyképességének és a rendszer potenciáljának** értékelése; a metakörzetek SWOT-elemzésének elvégzése, különös tekintettel a gyenge pontok és a kockázatok kimutatására;

- a **beavatkozási irányelvek** meghatározása: kutatási, beruházási, az internacionalizációra és a külföldi piacokon való versenyképességre vonatkozó politika és tevékenység;
- a körzetekben foglalkoztatott munkások minden kategóriájához a képzettségi szint és a motiváltság meghatározása.

3.8 A tudásalapú rendszer felé eltolódás egyre nagyobb **kormányzati problémákat** vet fel:

- A körzet egyfajta nyílt hálózattá fejlődése, vagy a globális termelésbe, elosztásba és tudáshasznosító hálózatokba bevont helyi hálózat olyan körzeti vállalatok meglétét feltételezi, amelyek átállnak a **munka termelési alapon történő megosztásának** régi rendszeréről – amely egyébként számukra jól működött – egy új, **tudásközpontú rendszerre, amely minden vállalkozásra, a köz- és a magánszféra vezetőire és minden szintre kiterjed.** Míg az első fajta rendszer a gyártási műveletek gyakorlati feladataihoz fűződő irányítási képességre épültek, a második fajta rendszer lényeges eleme a **globális információáramlás irányításának képessége**, a tudományos vagy technológiai nyelv használatával történő kommunikáció, a **komplex szervezeti modellek irányítása**, mindez azzal a körzetben benne élő szükségszerűséggel a háttérben, hogy újra be kell ruházni a **szakképzésbe és a strukturált tudásba**;
- A központi interaktív folyamatokban a **körzetek vállalkozói, valamint a vállalkozók és alkalmazottaik közötti együttműködésre és bizalomra alapozott kapcsolatok** nyilvánulnak meg, csakúgy, mint a termelési folyamat pluralisztikus szervezete és a vállalatközi, illetve a vállalatok és a helyi és területi önkormányzatok közötti együttműködési kapcsolatok. Kulcsfontosságú elem a **körzeti rendszeren belül meglevő társadalmi tőke** ⁽¹³⁾ fogalmának értéke és az, ahogyan a politikák megpróbálnak megoldást találni ennek a társadalmi tőkének a fokozatos eltérő hatásának és a helyi kölcsönhatások életteli és dinamikus rendszere leromlásának megakadályozására;
- A körzet az ambíciók és frusztrációk, a verseny, a vetélkedés és az együttműködés kaleidoszkópja, ez határozza meg a **közösség** egészét. Olymódon kerül megtervezésre, hogy bünteti a körzet fejlődésére hátrányos gyakorlatokat, és támogatja az előnyöket, és a **jóváhagyás pecsétjét** üti rájuk.

3.9 Úgy tűnik, az olyan új szolgáltatási struktúrák, amelyek mintegy megismerési interfészként működnek a helyi környezet és a globális hálózatok között, egyre fontosabbá válnak. A helyi cégek szükségleteihez, valamint a versenyhelyzet és együttműködés eredeti mechanizmusaihoz szabott új ügynökségek jönnek létre olyan formában, hogy megkönnyítsék a termelési környezet fejlesztését.

⁽¹³⁾ A körzetben dolgozók körében végzett felmérés rávilágít a munkások magas részvételi igényeire és motiváltságára még a legacsonyabb szinten is. (lombardiai régió, először a metakörzetekről szóló 2004-es törvényhez).

4. Körzetek az USA-ban és nemzetközi szinten

4.1 Egyes becslések szerint, az USA-ban az 1990-es évek közepén már mintegy 380 körzet/csoport létezett, melyek széles körben tevékenykedtek a gyártó és szolgáltató szektorban, az aktív népesség 67 %-át foglalkoztatták, és tevékenységükkel az USA termelési hozamának 61 %-át adták⁽¹⁴⁾. Számos ilyen ágazat a regionális termelés válságából nőtt ki, ez állt fenn a kaliforniai San Diego Csoport esetében is, amely a védelmi ágazat szerkezetátalakításából jött létre. Hasznukra vált az a prominens szerep, amelyet az állami és a helyi kormányzatok játszottak egy olyan folyamat beindításakor, amelyet azóta átvett a magánszektor. Arizonában például egy kormánybizottság elindított egy kezdeményezést a helyi egyetemeken a helyi körzetek felmérésére, a fő magánszektorbeli szereplők csoportosítására, és ezzel támogatta a körzeti szervezetek létrejöttét, melyekkel az egyes körzetek lehetőségeit fel lehetett mérni, és nehézségeiket le lehetett küzdeni. Hasonló kezdeményezések születtek más amerikai államokban is, így New York államban, Minnesotában, Oklahomában és Oregonban.

4.2 Kanadában a szövetségi kormány a tudásalapú, nemzetközileg elismert ipari körzetek létrehozását és fejlesztését „innovációs stratégiájának” központi elemévé tette. Ez magában foglalta azt, hogy a nagy szövetségi hitelintézetek 27 vidéki és városi régió kutatási beruházásait felmérték. A kanadai innovációs stratégiája részeként a szövetségi innovációs politika egyik fő célkitűzése lett legalább 10, nemzetközileg elismert „technológiai csoport” kifejlesztése 2010-ig. Kanadában ezért nagyon általánossá vált, hogy egy nagyobb kutatóintézet, gyakran egy egyetem egy-egy ipari körzet központja⁽¹⁵⁾.

4.3 Ázsiában és Latin-Amerikában a példák rendkívül változatosak. Léteznek körzetek Indiában és Kínában is. Pakisztánban a piac liberalizációja és globalizációja által megindított új versenyképességi mozgalom hatására hangsúlyozták azt a tendenciát, hogy együttműködjenek az ipari szövetségekkel, és szolgáltatásaikat igénybe vegyék a nemzetközileg elismert minőségbiztosítási szabványok kielégítése érdekében. Brazíliában és Mexikóban a körzeteknek az észak-amerikai piacon máris szembe kellett nézniük a nemzetközi árversennyel az erős kínai előretörés eredményeként. Ez a versenyhelyzet egyrészt nagyobb vertikális integrációhoz, másrészt a körzetek differenciálódásához vezetett.

4.4 Új-Zélandon a helyi önkormányzatok különböző kezdeményezéseket indítottak az ipari körzetek támogatására. Eközben Ausztráliában számos alulról felfelé ható kezdeményezés történt, például Adelaide, Cairns és Hunter Valley önkormányzata által, amelyek azonosították a vállalatcsoportokat, dinamikus fejlesztést hajtottak végre közöttük szükségleteik függvényében, és egyes esetekben kormánytámogatást

nyújtottak tanulmányok végzésére, tanácsadásra és titkársági szolgáltatásokra.

5. A jelenlegi helyzet és a rendelkezésre álló eszközök az Európai Unióban

5.1 Európa számos részén az iparpolitika egész mostanáig általában ágazati politikákra és kezdeményezésekre irányult, újabban a figyelmét a helyi térségekre is fordítja annak érdekében, hogy fenntartsa azokat a feltételeket, amelyek a „**Made in ...**” címkék használatának világsikeréhez vezettek. A helyi termelési rendszerek azonban gyakran nehézségekbe ütköznek, amikor megfelelő választ kívánnak adni vállalatsszervezési és -irányítási kérdésekre. Ez új típusú támogatások előtt nyitotta meg a kapukat, melyeket már nem az egyes vállalatok kapnak, hanem inkább a helyi rendszerekre mint egészre koncentrálnak.

5.2 **A helyi önkormányzatok az egyetemekkel, kutatóintézetekkel, üzleti szövetségekkel és hitelintézetekkel** karöltve azt vállalták, hogy intézkedéseikkel támogatják az innováció elterjesztését, a minőség fejlesztését, felfuttatják a helyi termékek marketingjét, és végül hogy rendszerprojekteket hoznak létre az üzleti kapcsolatok irányába mutató kezdeményezések segítségével.

5.3 Az ipari körzeteket **most már törvényesen is elismerik a több európai országban** (Olaszországban például a 317/1991 sz. törvénnyel), és egybehangzóan úgy tekintik, mint a nemzetgazdaság valódi sikerét. Ez különösen igaz Olaszországra nézve. Ennek ellenére nem könnyű pontosan meghatározni őket, és a hivatalos számadatok sem segítenek, amikor számukról, vagy azokról az ágazatokról kell beszámolni, amelyekre szakosodtak.

5.4 A körzetek fejlesztését célzó intézkedéseket regionális szinten hozták meg Olaszországban (Piemontban, Lombardiában, Velencében, Emilia Romagnában és Toszkánában), Spanyolországban (Katalóniában és Valenciában) és Németországban (pl. a BioRégió, Exist és az InnoRégió kezdeményezések). Franciaországban a DATAR⁽¹⁶⁾, egy minisztériumközi szervezet a miniszterelnök irányítása alatt, külön politikát fogalmazott meg helyi termelési rendszerek (SPL) fejlesztésének támogatására, ilyenek részét képezik a Francia Ipari Körzetek Klubjának is. Számos példa akad még a körzetekre Skóciában, Walesben és Észak-Írországon.

5.5 A skandináv országok saját megközelítést fejlesztettek ki a körzeti politikát illetően. Dániában a körzeti rendszer nagy hatást tett az ország gazdaságpolitikájára, Finnországban a körzetek támogatása nemcsak a gazdaságpolitikát, hanem a tudományos kutatást, technológiát és oktatást is befolyásolta.

⁽¹⁴⁾ Lásd OECD „A vállalkozási kedv és az innovatív KKV-k támogatása a globális gazdaságban” 2004 – Második OECD Miniszteri Konferencia a KKV-król, Isztambul 2004. június 3.-5.

⁽¹⁵⁾ Lásd a Canada Foundation for innovation [Kanadai Innovációs Alapítvány] – J. Adam, „A kutatás támogatása: kulcs a csoportok megértéséhez”, 2003.

⁽¹⁶⁾ DATAR: Délégation à l'aménagement du territoire et à l'action régionale [Vidékfejlesztési és regionális intézkedési bizottság].

5.6 Az új tagállamokban 2000–2001 óta számos körzetfejlesztési programot indítottak, beleértve a „kooperációs” programot a Cseh Köztársaságban és Magyarországon az ipari parkok fejlesztését célzó ⁽¹⁷⁾ NFT GVOP programot, amely az Ipari Parkok Szövetsége nevű NGO-ból ⁽¹⁸⁾ fejlődött ki. Magyarországon ma 165 ipari park van, ezek az iparban foglalkoztatottak 18 %-át alkalmazzák, és az ipari export 28 %-át képviselik. 1997 és 2003 között itt 46 182 000 ⁽¹⁹⁾ euró értékű beruházás történt ipari parkokba, a PGK ⁽²⁰⁾ programot a nyugat-dunántúli régióban indították útjára. Lengyelországban a KKV Csoportosítási/Hálózatba tömörítési program ismert. 2000-ben Szlovénia egy hároméves körzetfejlesztési programot indított be több mint 500 vállalat és 50 intézmény részvételével. Több mint 130 kísérleti projekt és vizsgálat van folyamatban a balti államokban. Máltán a helyi önkormányzatok olyan stratégiát vezettek be, amely támogatja a kulcsfontosságú körzeteket az olyan ágazatokban, mint az egészségügy, az oceanográfia, az információ-technológia, a repülés és a szolgáltatások. A csatlakozni kívánó országok esetében is olyan jelentős példákat találunk, mint a temesvári körzet Romániában. 2001-ben Bulgáriában a *Kapacitások kiépítése a bulgáriai KKV ágazat gyorsított növekedése érdekében* elnevezésű Phare-program részeként öt potenciális körzetet hoztak létre. További fejlesztésük érdekében, a gazdasági minisztérium elhatározta egy nemzeti ügynökség létrehozását, melynek külön feladata lesz az ezirányú fejlesztések kezelése.

5.7 Hollandiában a körzeti módszert közvetlenül beleépítették a kormány politikájába és programjába, Ausztriában külön intézkedéseket kezdeményeztek a kutatóintézetek és a magánszektor közötti kapcsolatok erősítésére, csökkentették az innováció előtt álló törvényi és államigazgatási akadályokat, támogatják a specifikus körzeteket, és tudásközpontokat hoztak létre.

5.8 A körzettámogató politika olyan rendszerszemléletű, integrált megközelítést kíván, amely számításba veszi a vállalatok közötti, az ipari ágazatok közötti, és végül a vállalatok, intézmények és helyi hatóságok közötti kapcsolatokat. Ennek a megközelítésnek az értelmében **a magánszektornak kell a kezdeményezések mögötti hajtóerővé válni, az állami szektor pedig megkönnyíti a munkájukat és katalizátor szerepet tölt be.**

5.9 A „körzeti rendszer” a **vállalatok közti vízszintes integráció különféle formáinak** gyökere, amelyek az anya- és leányvállalatok közötti kapcsolatoktól az ágazaton belüli kapcsolatokig, és a kiszervezésig terjednek. Ez az integráció nyitja meg az utat a **nagyfokú rugalmasság fenntartása előtt**, és az integrált termelés eszközeivel biztosítja az elsősorban a nagyvállalatokra jellemző méretgazdaságot. A feldolgozás különböző fázisokra bontásával a körzet képes önállóan irányítani a termelési lánc egyes fázisait azon az ágazaton belül, amelyben működik. A termelési költségeket így rugalmasan lehet kezelni, és sokkal könnyebben lehet alkalmazkodni a piaci követelményekhez.

⁽¹⁷⁾ A parkok előírt minimális területe 25 000 m². Egy vállalat irányítja az infrastruktúrát és az üzletmenetét. Az állami és a magánszektor is hozzájárul a projekthez; a bankok és pénzügyintézetek sajnos távol maradnak.

⁽¹⁸⁾ NGO: civil szervezet.

⁽¹⁹⁾ Forrás: Tóth János, EGSZB-tag;

⁽²⁰⁾ PGK: Pannon Gazdasági Kezdeményezés

5.10 A körzetek termékeinek a nemzetközi piacokon aratott sikere nagy **innovációs képességük és a termékek folyamatos javítására irányuló kísérleteik** gyümölcse is. Ezt ösztönzi a verseny az egyes körzetek vállalatai között, és az **együttműködés a helyi egyetemekkel és/vagy oktatási intézményekkel**. Ezeknek a szinergiáknak az eredményeként még olyan ágazatok is, melyeket technológiai szempontból általában a hátul kullogók között tartottak számon, mint pl. a textilipar és a ruházati ipar, nemzetközi szinten versenyképessé váltak.

5.11 Mostanáig, azok a tényezők, melyeket számításba vettek egy-egy körzet létezését feltáró **mutatók** meghatározásához a vállaltsűrűsége, az ágazati specializációra és a gyártási ágazatban foglalkoztatottak százalékos arányára vonatkoztak. Ezért mindig mennyiségi adatok alapján döntöttek el a kérdést, hogy tárgyilagos döntések szülessenek. Mindazonáltal olyan tényezőket, mint a gazdasági profilt, termék-innovációt, az átfogó vállalati stratégiát, és ami a legfontosabb, a „hálózati” elemet is számításba kellett volna venni. Az utóbbi tényező kulcsfontosságú mind a körzeti szerkezet eredetének meghatározásához, mind a metakörzet jövőbeni erősségeinek pontos megállapításához, tekintettel az üzleti élet és a kutatás közötti szoros kapcsolatra.

5.12 **EU-szinten** számos kezdeményezés járulhat hozzá az európai technológiai körzetek fejlődéséhez. Mindazonáltal **még ki kell fejleszteni egy valódban integrált politikát** az innovatív körzeti hálózatok fejlesztésére, összhangban a lisszaboni stratégiának az Európai Tanács 2004. november 4–5-i ülésén követelt újraindításával, és azzal a kötelezettségvállalással, hogy amilyen gyorsan csak lehet, a KKV-kból mind a régi, mind az új tagállamokban létrehozzák a bővített egységes piac gazdasági szövetét.

5.13 A 15 tagú EU-nak egy **sereg közösségi eszköz** állt a rendelkezésére, melyeket felhasználhatott arra, hogy segítse a fejlődést és tudásalapú körzeti hálózatokat hozzon létre. Ezek az eszközök nagyrészt a regionális politikához, a kutatási és fejlesztési politikához, az üzleti és innovációs politikához, az információs társadalom politikájához és az oktatáspolitikához kötődnek.

5.13.1 **Regionális politika** – A strukturális alapok kutatási-innovációs politikája számára juttatott jelentős pénzeszközök lehetővé tették a regionális fejlődés tényleges felfutását az ERDF (Európai Regionális Fejlesztési Alap) 10. cikkének innovatív tevékenységei, a RIS program (Regional Innovation Strategies – Regionális Innovációs Stratégiák) és a Közösség olyan kezdeményezései segítségével, mint az Interreg III–C. Emellett az Európai Beruházási Alap és az Európai Beruházási Bank létrehozta a „Növekedési Kezdeményezést” mint olyan eszközt, amellyel a KKV-k innovatív hálózatokat állíthatnak fel.

5.13.2 Európai KTF politika – A Hatodik kutatási és fejlesztési keretprogram 2002–2006 fontos forrása a tudáslapú körzetek potenciális támogatásának, különösen az alábbi területeken:

- új eszközök, integrált projektek és kiválósági hálózatok, amelyeket azzal a szándékkal hoznak létre, hogy elérjék a KKV-k számára a vízszintes tematikus prioritások közé kitűzött célokat;
- a „kutatási és innovációs” szál;
- Marie Curie ösztöndíjak a második különleges programban résztvevő vállalatok számára;
- az ERA-NET koordinációs program;
- tudományos és kormányzati tevékenységek a technológiai előjelzéseket illetően.

5.13.3 A „Több Kutatást Európában: a GDP 3 %-a a cél” c. cselekvési terv számos új tevékenységet tartalmaz nemzeti/európai szinten. Ezen túlmenően támogatási kezdeményezéseket lehet kifejleszteni Európa tudáslapú körzetei számára a Galileo rádiónavigációs és műholdas helymeghatározó program szolgáltatásainak segítségével.

Mindazonáltal, ahogyan azt az újabb – különösen a kisvállalatoknak a programba történő bevonásáról szóló – jelentések kiemelik, részvételi törekvések során a kisvállalkozások nehézségekbe ütközhetnek, különösen az új tagállamokban ⁽²¹⁾.

5.13.4 Vállalkozáspolitikai – A vállalkozási és innovációs politikával kapcsolatban az alábbiakat kell megjegyezni:

- az Innovációs és KKV-programot;
- a RITTS programot (Regional Innovation and Technology Transfer Strategies – Regionális innovációs és technológia-transzfer stratégia);
- a TRIP projektek (Trans-regional innovation projects – Régiókon átnyúló innovációs projektek);
- a PAXIS kísérleti akció, innovatív vállalatok hálózatának létrehozására és fejlesztésére, és várható további kísérleti akciók is, amelyek támogatják az ipari körzetek ágazati hálózatainak fejlesztését;
- az Euro Info Centre Network – Európai Információs Központok Hálózata.

5.13.5 A Vállalkozáspolitikai Főigazgatóság érdekes kezdeményezései között megtaláljuk a körzeti hálózatok kifejlesztését és az IDABC programban végzett munkát, amely támogatja a vállalatokat és a vállalati hálózatokat. Az ipari körzetek közötti

együttműködési kezdeményezések az EMS-EMAS (Öko-Vállalatirányítási és Audit rendszerek) tanúsítás terén, melyet regionális szinten finanszíroznak, különös figyelmet érdemelnek a Környezetvédelmi Főigazgatósággal közösen irányított közös fenntartható fejlődési intézkedések között.

5.13.6 Információtársadalom-politika – Az eEurope 2005 program keretében, és azon belül az e-Kormányzat, e-Üzlet, e-Kereskedelem, e-Beszerzés, Szélessávú hálózati, e-Összetartás, és a Térj át digitálisra kezdeményezések igen nagy lehetőséget rejtnek a körzeti hálózatokat támogató projektek számára.

5.13.7 Oktatási és szakképzési politika – A Socrates és Leonardo programok különböző intézkedéseit fel lehet használni a tudáslapú hálózatok képzési támogatásaira, és pályázatokat is lehet készíteni az e-Tanulási és eEurope 2005 programokból történő támogatás elnyerésére.

6. A tudáslapú körzetek új stratégiai EU politikai megközelítése felé

6.1 Az Európai Tanács 2004. tavaszi ülésén kiemelték, hogy „Európai szintű intézkedések csak részét képezik annak az intézkedéssorozatnak, hogy a lisszaboni stratégia a helyes vágányra kerüljön; számos reformot és beruházást, amelyet a tagállamoknak kell végrehajtani, még végre kell hajtani” ⁽²²⁾. Ezt az álláspontot erősítette meg az Európai Tanács 2004. november 4-i és 5-i ülésén, amely számára Wim Kok elkészítette a jelentését ⁽²³⁾.

6.2 A legjelentősebb kihívások a növekedés három alapvető stratégiai területére vonatkoznak:

6.2.1 Intelligens, nemzetek feletti hálózatok kifejlesztése: e cél eléréséhez például fel lehet használni a Közösségi Növekedési Kezdeményezést, és benne elsőbbséget kell biztosítani a kutatási, fejlesztési és élethosszig tartó tanulásra szánt beruházások számára. Másik fontos eleme az új szakmai profilok meghatározása és a vonatkozó képzések beindítása, a hálózati együttműködés eszközei használatának felfejlesztése a hatodik keretprogram támogatásával.

6.2.2 A vállalatok versenyképességének támogatása a globális piacon és fenntartható környezetvédelem: ez részben magában foglalja a szélessávú kommunikáció és a nagysebességű hálózatok fejlesztését, ez szükséges a kutatáshoz és innovációhoz (GEANT), a Galileo program kísérleti alkalmazásaihoz és az eEurópa 2005 program által támogatott kezdeményezések kifejlesztéséhez.

⁽²¹⁾ Lásd a Cordis sajtóközleményt, „Az EU projekt növelni akarja a KKV-k részvételét a 6. KP-ban” (2005.01.14.); lásd még az Európai Bizottság öt éves értékelését az IST kutatásról & fejlesztésről (2005.01.17.).

⁽²²⁾ A Bizottság jelentése a Európai Tanács tavaszi ülésére „A lisszaboni célok megvalósítása – Reformok a kibővített Unióban” - COM(2004) 29 final - 2004.2.20.

⁽²³⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet

6.2.3 A „szomszédsági politika” ⁽²⁴⁾ kiépítése a kibővített Európában: ennek célja, hogy a kibővült Európa új szomszédaival összehangoltabb és mélyebben gyökerező szinergiákat hozzunk létre azzal a szándékkal, hogy létrejöjjön a virágzáson és biztonságon alapuló térség, olyan érzékeny kérdésekben be tudjunk vezetni együttműködési mechanizmusokat, mint a közös határrendszert, a migrációs áramlatok kezelése és a szervezett bűnözés elleni harc.

6.3 Valamennyi EU országban, és különösen az új tagállamokban, növekvő mértékben tudatosodik a körzeti hálózatok és az ipari csoportok fontossága mint eszköz a versenyképesség és a termelékenység megszilárdítására, a foglalkoztatáspolitikára megerősítésére, a munka minőségének fellendítésére és ösztönző a kis- és középvállalatok fejlesztésére.

6.4 Az EGSZB úgy véli, hogy integrált uniós szintű politikára van szükség, melynek keretén belül egy **európai platformot** kell felállítani az új, tudásalapú metakörzetek európai hálózata létrehozásának támogatására.

6.5 Az EGSZB meggyőződése, hogy ezek a metakörzetek a globális piaci sikerek eléréséhez valódi kulcsai, mivel jobban tudják a KKV-k számára hozzáférhetővé tenni a magas szintű képzettséget, a modern megosztott szolgáltatásokat és az új, tudásalapú létesítményeket, miközben javítják a vállalatirányítást, és gondoskodnak jobban informált és érettebb munkaerőről.

6.6 Az EGSZB úgy érvel, hogy egy **európai körzeti platform** létrehozása régóta várt, következetes, átlátható és hozzáférhető keretet jelent a KKV-k, a régi és az új tagállamok, a csatlakozás előtt álló országok és az EU Európai szomszédsági számára.

6.7 Ennek az **európai körzeti platformnak** képesnek kell lennie arra, hogy a különböző főigazgatóságok által irányított politikákat, a jelenleg rendelkezésre álló eszközöket és a közösségi intézkedéseket össze tudja hangolni.

6.8 A platform részére elegendő pénzeszközt kell allokálni ahhoz, hogy támogatni tudja az Unió tevékenységeit. A platform által koordinált, és a lisszaboni stratégia égisze alatt végrehajtott intézkedéseknek bizonyosan hozzájárulnának azoknak a KKV-knek a fejlesztéséhez, amelyek különösen gazdagok mélyen gyökerező hallgatólagos tudásban. A közösségi kezdeményezések kodifikálttá tehetik ezt a tudást és egy közös alapba illeszthetik, valamint átültethetik az európai hálózatokba.

⁽²⁴⁾ A barcelonai folyamat a mediterrán országok számára (1995 óta); a nyugati balkán államok számára meghirdetett Csatlakozási és Stabilitási Folyamat; a Független Államok Közössége (volt Szovjet-unió) országával megkötött együttműködési és partnerségi megállapodások.

6.9 Az európai körzeti platformnak keretprogramot kell készítenie az alábbi célok megvalósítására:

- Kezdeményezések új európai metakörzeti hálózatok kialakítására egyes ipari ágazatok részére, ahol szükséges, például technológiai platformok létrehozása a biokémiai, úrkutatási, textilipari vagy az információs és kommunikációs technológiai ágazatban;
- Új, közös stratégiai jövőkép kifejlesztésének kezdeményezése Európa jövőbeni lehetőségeinek felderítésére azokon a területeken, amelyeken termékek és folyamatok innovációin dolgoznak, előrejelezve a fejlődés lehetőségeit;
- *Stratégiai képességfejlesztő* tevékenységek a régi és új tagállamok, a csatlakozás előtt álló és a szomszédos országok körzeti hálózatai számára;
- A metakörzetek és a foglalkoztatáspolitikai közti viszony felmérése;
- A körzeti szervezeteknél dolgozók kulturális fejlődését támogató intézkedések;
- Tapasztalatcsere a legjobban bevált hálózati gyakorlatról, harmonizált értékelési és eljárási kritériumok alapján; ennek célja a kibővített európai kutatási és innovációs térség szilárd alapjainak lerakása, hatástanulmányok készítése és ezek eredményeinek világos és összehasonlítható visszajelzése annak érdekében, hogy megfelelő mennyiségű kodifikált és átadható tudást gyűjtsenek össze;
- Közös képzési intézkedések a körzeti vezetők, üzletvezetők, pénzügyi és hitelrendszer-irányítók számára, melyeket a politikai döntéshozókkal és a közigazgatási előjárókkal, valamint a képzési folyamatban ugyancsak érdekelt helyi és területi önkormányzatok vezető tisztviselőivel egyetértésben kell végrehajtani;
- Az új, tudásalapú körzeti hálózatokról szóló Jean Monnet oktatói ösztöndíjak ⁽²⁵⁾ létrehozása, európai díjak alapítása, mellyel kitüntethetik az európai körzetek legsikeresebb és átültethető példáit;
- Tanulmányi ösztöndíjak rendszerének létrehozása a körzetechnológiai megbízottak számára, amellyel finanszírozni lehet a technológiai marketing és auditor kutatók és szakemberek jelenlétét a hálózatokban;
- A tudásalapú körzetekről szóló interaktív portálra alapozott erős kommunikációs és információs funkció kifejlesztése;

⁽²⁵⁾ 1990 eleje és 2003 októberé között a Kulturális és Oktatási Főigazgatóság kb. 2500 oktatási projektet hagyott jóvá európai témákban: ezek között van 82 európai pólus, 601 oktatói ösztöndíj és 1560 állandó kurzus és modul. A támogatások odaítélésére a felhívásokat évente teszik közzé az alábbi honlapon: http://europa.eu.int/comm/education/programmes/ajm/index_en.html

- Ösztönzők nyújtása a Közös Kutatóközpont intézetei (Joint Research Centre institutes), különösen a sevillai Technológiai Jövőkutató Intézet (Institute for Prospective Technological Studies) segítségével, a szakvéleményekhez és projektekhez történő hozzáférés megkönnyítése érdekében;
- Külön költségvetési keret beiktatása a hetedik KTF keretprogramba a tudásalapú körzeti hálózatok fejlesztése címen;
- A körzetfejlesztést támogató program felvétele a 2007–2013 időszakra szóló új kohéziós politika keretébe.

7. Záró ajánlások

7.1 Az ipar kihelyezése folyik valamennyi fejlettebb országban. Az EU-ban a szolgáltatói ágazat hozzáadott értéke elérte az összes GDP 70 %-át (a maradék 22 %-a az ipar, 5 %-a az építőipar és 3 %-a a mezőgazdaság) ⁽²⁶⁾. Mindazonáltal nem tanácsos ennek a folyamatnak az ösztönzése, mivel a hozzáadott érték nagy része üzleti tevékenységbe terelődik át, vagy abból származik ⁽²⁷⁾: kereskedelemből és szállításból 21,6 %; pénzügyi és üzleti szolgáltatásokból 27,2 %; közigazgatásból 21,6 % ⁽²⁸⁾.

7.1.1 A körzeti tapasztalatokat érvényre juttató kultúra támogatására és elterjesztésére képes politikák kétségtelenül sokat tehetnek annak érdekében, hogy a körzetek a kibővített EU teljes területén versenyezni tudjanak azokkal az országokkal, ahol a munkaerő alacsony költségeivel együtt jár a szociális partnerekkel folytatott párbeszéd hiánya és a munkahelyeken az egészségvédelmi és biztonsági normák semmibevétele.

7.1.2 Az EGSZB megítélése szerint az új politikának jobban ki kell használnia az üzleti tevékenység pozitív, szociálisan érzékeny gyakorlatából adódó versenyképességi előnyt ⁽²⁹⁾. Ez valamennyi munkahelyi szereplőt arra ösztönözhet, hogy a termelésbe való befektetését tudatosan és felelősséggel kezelje, tartsa be a szállítási határidőket, „tisztességes árakat” szabjon ⁽³⁰⁾, és termékeihez szakszerű, pontos, alapos vevőszolgálatot biztosítson.

⁽²⁶⁾ Forrás: Eurostat, a bruttó hozzáadott érték összetétele, 2002.

⁽²⁷⁾ A Gazdasági Elemzések Hivatala (Bureau of Economic Analysis) szerint minden egyes 1 \$ ipari termékre költött végfelhasználói ráfordításból a gyártó ágazatban 0,55 \$-nyi GDP, a nem gyártó ágazatban 0,45 \$-nyi GDP keletkezik. *Manufacturing in America: A Comprehensive Strategy to Address the Challenges to U.S. Manufacturers*; Department of Commerce, January 2004 [Gyártási tevékenység Amerikában: Átfogó stratégia az USA-ban működő gyártó cégek előtt álló kihívások megválaszolására; Kereskedelmi Minisztérium, 2004. január] (http://www.commerce.gov/DOC_MFG_Report_Complete.pdf) November 2004-MANUFUTURE . EUROPEAN COMMISSION

⁽²⁸⁾ Forrás: Eurostat, ibid.

⁽²⁹⁾ Lásd a vállalatok szociális felelősségéről kiadott Zöld Könyvet COM(2001) 366 final – 2001.7.18.

⁽³⁰⁾ A „tisztességes ár” elvét hivatalosan jóváhagyták az állam- és kormányfők az Európai Tanács Cardiffban rendezett ülésén 1998-ban. „A környezetvédelmi ráfordításoknak tükröződniük kell a termék árában, és ezeket nem lehet ráterhelni a jövő nemzedékeire!”. Az egyik leggyorsabb mód arra, hogyan lehet a környezetvédelmi kiadásokat belefoglalni az árba, az árak olyan megállapítása, amelyek tükrözik az áruk és szolgáltatások környezetvédelmi költségeit, és olyan piaci eszközök használata, amelyek pozitív környezetvédelmi célkitűzéseket valósítanak meg.

7.2 Az EGSZB olyan megközelítést sürget, amely felkarolja az új körzeti hálózatokat, különösen az új tagállamokban, a jól informált, piacvezérelt kereslet elősegítése érdekében.

7.3 Egy három-négyéves időszak alatt fokozatosan csökkenő támogatást kell nyújtani a megvalósíthatósági és cégalapítási elemzések, a hálózati közvetítői tevékenység és a fenntartható fejlődés költségeinek, valamint a tanúsításhoz szükséges laboratóriumi költségek fedezéséhez.

7.4 A technológiai környezet és a szociális viszonyok gyorsan változnak, emiatt sürgős szükség van új szakmai profilok létrehozására. Ehhez az alábbi folyamatos képzési eszközök ⁽³¹⁾ szükségesek:

- hálózati közvetítők;
- technológiai marketing szakemberek;
- az innovációs és technológiai transzfer segítői; és
- metakörzet-igazgatók.

7.5 Korábbi tapasztalataiból merítve az EGSZB reméli, hogy a metakörzet témájában a technológiai innovációra alapozott tanfolyamokat lehet szervezni az állami és magán szférából jövő érdekeltek, az ipar és a munka világa, az egyetemek és a bankok számára. Ezekhez társulhatnak képzési ösztöndíjak is, melyek az állami és magánszektor közötti, a cégek és az oktatási intézmények közötti cserekapcsolatokat szolgálják.

7.6 Az Innovációs Főigazgatóságnak, amely nagyon sokat tesz a globális környezetben szerzett európai tapasztalatok támogatására, meg kellene növelnie az olyan intézkedések támogatását, amelyek célja a körzetek közötti és nemzetekfeletti technológiai előrejelzés irányításának és teljesítményértékelésének beindítása, követése és értékelése annak érdekében, hogy a kulturális és információs adatbázist állandóan naprakészen lehessen tartani a folyamatban lévő állandóságokkal, és ezek mérésére álljanak rendelkezésre a szükséges eszközök.

7.7 A hitelfelvételek támogatására, amely mindig is kritikus kérdés volt valamennyi tagállamban, különösen a most csatlakozott országok körében, fel kell állítani egy kapcsolattartó központot az EBA ⁽³²⁾ keretén belül, amely a saját garancia-eszközei segítségével garanciákat adna a metakörzeti vállalatok számára szolgáltatásokat nyújtó bankok, pénzintézetek, konzorciumok és szövetkezetek által kibocsátott hitelkeretekhez.

⁽³¹⁾ Lásd a 11. lábjegyzetet.

⁽³²⁾ Az EBA (Európai Beruházási Alap) 1994-ben jött létre az alábbi két fő cél érdekében: a hálózatok támogatására és a KKV-k hitellel történő egyszerűbb ellátására. Az EBA részvényesei az EBB, az Európai Bizottság és számos európai bank. Az elmúlt néhány év alatt az EBA egyre növekvő mértékben nyújtott támogatást a kis- és mikroállalkozások részére.

7.8 Az EGSZB véleménye szerint az új, tudásalapú körzet ideális környezet ahhoz is, hogy ki lehessen próbálni a vállalatok szociális érzékenységének legfejlettebb formáit az eKormányzási, eÜzleti és az új eBusiness2Business [vállalatok közötti] kapcsolatok segítségével, mert ezek kulcsfontosságúak a körzeti hálózatok nemzetek feletti fejlődéséhez, mindehhez felhasználva a közös IDABC⁽³³⁾ interoperábilis hálózatok támogatását, szoros együttműködésben az eEurópa 2005 programmal⁽³⁴⁾.

7.9 Az EGSZB véleménye szerint az is fontos, hogy az Európai Bizottság állítson össze egy közös terminológiai összefoglalót, amelyet a Közösség programjaiba bevont valamennyi körzetnek használnia kell, valamint egy valamennyi körzetet lefedő európai interaktív adatbázist, ágazati és tevékenységi terület szerint.

7.10 A Vállalkozáspolitikai Főigazgatóságon belül emellett létrehozhatnának egy közösségi központot a körzetek és a különféle érdekelt intézmények munkájának összehangolására és az ilyenirányú együttműködésre. Ez a központ egyebek mellett elkészíthetné és naprakészen tarthatná a helyes gyakorlati útmutatókat, amelyeket regionális szinten osztanának szét.

7.11 A vállalatok szociális felelősségét támogató kultúra úgy tekint az üzleti tevékenységre, mint a közérdeket szolgáló erőforrásra, számára antipatikus a bürokrácia és a velejáró költségek, melyek az intézkedések vonzerejét csökkentik. A „Slid” kezdeményezés hasznos eszköz a SLIM programból⁽³⁵⁾ nyert tapasztalatoknak a körzetekre történő átültetéséhez.

⁽³³⁾ 2003.12.10-én kelt CESE 1610/2003-as vélemény, előadó: Antonio Pezzini (HL C 80, 2004.3.30.). A határokon átnyúló hálózatok létesítése az információs technológiák (IT) felhasználásával kulcsfontosságú eszköze lett a közigazgatási hatóságok egymáshoz való közelítésének és együttműködésre tett erőfeszítéseik támogatásának egy modern, kibővített és biztonságos Európa megteremtése érdekében. Ezen túlmenően az Európai Bizottság által készített tanulmányok egybehangzóan mutatják, hogy az ezeken a területeken végrehajtott beruházások fenn tartják a gazdasági életet (magas jövedelmezőségi ráták mellett). A Közösség kezdeményezése ezen a téren az „Adatcsere a közigazgatási hatóságok között” (IDA), amelyet az Európai Bizottság 1993-1995-ben indított el az IDA I-gyel (1995–1999). 1999 és 2004 között a Közösség forrásaiból 127 millió eurót allokáltak az IDA II számára. Ebből körülbelül 60%-ot fordítottak közérdekű ágazati projektekre (PCI-kre), a maradékot a transzeurópai hálózatok interoperabilitását szolgáló és a teljes körű hozzáférést biztosító vízszintes intézkedésekre fordították.

⁽³⁴⁾ eEurope 2005: an information society for all. Action plan, Seville European Council, 21 and 22 June 2002. [eEurópa 2005: az információs társadalom mindenki számára. Cselekvési terv. Az Európai Tanács sevillai ülése 2002. június 21-én és 22-én.] Összefoglalás: A cselekvési terv célja kedvező környezet létrehozása a magánberuházások és új munkahelyek teremtése számára, a termelékenység növelésére, a közszolgáltatások modernizálására, és mindenki számára annak lehetővé tételére, hogy részt vegyen a globális információs társadalomban. Az eEurópa 2005 ezért a széles körben rendelkezésre álló szélessávú infrastruktúrára alapozott biztonságos szolgáltatások, alkalmazások és tartalomszolgáltatások fenn tartását tűzte ki célul.

⁽³⁵⁾ A SLIM programot az 1990-es évek elején indították el a XXIII. Főigazgatóság kezdeményezésére, a kisvállalkozásokat foglaltatkozó bürokrácia csökkentésére, amely a mainál jelentősen nagyobb mértékű volt. A SLIM programból nőtt ki a BEST.

7.12 Az EGSZB véleménye szerint tanácsos lenne egy olyan információs szolgálat felállítása, amely tanácsot és segítséget tud nyújtani a szellemi tulajdon védelmének kérdéseiben és a körzetek létesítésének egyéb kérdéseiben, mivel ezek egyre inkább elválaszthatatlan részévé válnak az európai hálózatoknak és a globális piacnak.

7.13 Szükséges ezen felül a körzeti testületek részvételének megkönnyítése a CEN, Cenelec, ETSI és NORMAPME⁽³⁶⁾ által végrehajtott, a technológiai fejlődést szolgáló szabvány-előkészítési és közös szabványosítási projektekben.

7.14 Az ötödik többéves vállalkozás- és versenyképesség fejlesztési programmal (2007–2013)⁽³⁷⁾ kapcsolatban az EGSZB úgy véli, hogy fontos a figyelem ráirányítása az ipari körzetek helyzetére és szükségleteire.

7.15 Az EGSZB véleménye szerint, amelyet az elmúlt években, különösen az Európai Tanács lisszaboni, barcelonai és sevillai ülései nyomán szerzett tapasztalatokra alapozott, hasznos lenne egy európai platform felállítása folyamatos párbeszéd folytatására, melyet ágazatokra és tevékenységi területekre lehetne felosztani. Ez a platform foghatná össze a körzeti vezetőket, a közigazgatási hatóságokat, a szociális partnereket, a pénzügyi képviselőit, a kutatóintézeteket és a civil szervezeteket.

7.15.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az európai tudásalapú metakörzeteket a Közösségnek el kell ismernie annak érdekében, hogy:

- megkönnyítse a cserefolyamatokat az egységes piacon belül és azon kívül;
- lehetővé tegye a különböző országok vállalatai számára, hogy forrásaitak összedják;
- a körzeti projekteknek valóban európai jellege legyen, és közvetlenül hozzáférhessenek az európai tervekhez és programokhoz;
- értékelésnek, ellenőrzésnek és *benchmarking*-nak vesse alá az európai körzeti hálózatokat.

7.15.2 Ebben az összefüggésben az EGSZB úgy véli, hogy hasznos lenne a jelen véleményre alapozva közmeghallgatást tartani, amelyre meg kellene hívni a különböző régiók körzeti testületeit és más érdekelt szervezeteit. Ennek a célja lenne a határokon átnyúló együttműködés ösztönzése és előnyeinek megvilágítása:

- politikailag: a határokon átnyúló gazdasági együttműködés segíti az EU integrációját és javítja a világpiacokon nyújtott teljesítményét;

⁽³⁶⁾ CEN: Európai Szabványügyi Bizottság; Cenelec: Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság; ETSI: Európai Távközlési Szabványügyi Intézet; NORMAPME: Az Európai Mesterségek, Kereskedők és Kis- és Középvállalatok Szabványügyi Hivatala.

⁽³⁷⁾ Lásd COM(2004) 781 final- 2004.12.7. és CESE 245/2005.

- az egyszerűsítés értelmében: pontosan meg tudja határozni a megismerési, pénzügyi és termelési forrásokhoz való hozzáférés új formáit;
- gazdaságilag, a versenyképességet tekintve: az európai tudásalapú körzetek (EKD) európai konzorciumot képezhetnének, amely elfogadhatna egy EU minőségi jelet;
- az állami/magánszférabeli partnerkapcsolatok széles távlatait tekintve: az új körzeti csoportoknak magukban kell foglalniuk mind a magáncégeket, mind a helyi hatóságokat, mivel az utóbbiak fontos katalizátor szerepet töltenek be az új javaslatok elbírálásánál;
- összehozza az üzleti vállalkozásokat, az egyetemeket és a kutatással foglalkozó testületeket, ezáltal rendszeresen merít az új technológiákból és innovációkból.

7.15.3 Az EKD konzorciumnak támogatnia kell a vállalkozási szellemet, a szociális felelősséget, új tevékenységek létrehozását és további képzések kifejlesztését, valamint ösztönöznie kell a határokon átnyúló partnerkapcsolatok létesítésére. Ennek a konzorciumnak az alábbi tulajdonságokkal kell rendelkeznie:

- könnyen és szabadon csatlakozni lehessen hozzá, mind magánszemélyeknek, mind állami/magán testületeknek;
- egyszerű, rugalmas legyen, és képes legyen alkalmazkodni a tagok különböző igényeihez;
- képes legyen alkalmazkodni a piaci trendekhez;
- EU-szinten hozzák létre, vonjanak be számos tagállamot vagy társult országot ⁽³⁸⁾.

7.15.4 Formája – Az EKD-nek magántestületnek kell lennie, ezért nem igényel támogatást a közpénzekből.

7.15.5 Megközelítése – Az EKD-nek hasonló kritériumokat kell kielégíteni, mint amelyeket a hatodik KTF keretprogram ír elő a konzorciumok alapításához. Ötéves (megújítható) időtartamra kell alapítani ⁽³⁹⁾, és be kell jegyeztetni egy, az EKD platformon belül az Európai Bizottságnál létesítendő külön cégjegyzékbe.

7.15.6 Jogállása – A Közösség intézményeivel lebonyolított ügyleteit kizárólag egy elismert EKD koordinátor intézheti, ahogyan ez a KTF keretprogramban történik az integrált projektek és a kiválósági hálózatok esetében.

7.16 Következésképpen, az EGSZB úgy véli, hogy a körzetekben felgyülemelő tapasztalat, amelyet most a tudásalapú metakörzetekre koncentrálnak, kiváló alkalmat szolgáltat arra, hogy:

- növeljék a foglalkoztatottságot;
- javítsák a társadalmi viszonyokat a munkaerőpiacon;
- minden szinten szélesítsék a munkavállalók szakmai képzettségét;
- biztonságos és egészséges munkahelyeket biztosítsanak;
- kifejlesszék és elterjesszék az etikai és környezetvédelmi tanúsítást (ISO14000 és EMAS);
- jobban oldják meg a hitelhez jutási problémákat és a Bázeli II hatásait;
- javítsák az Európában gyártott termékek minőségét és versenyképességét;
- támogassák és szélesítsék az exportlehetőségeket;
- újból erősítsék meg a munkateljesítmény, a dolgozók és a vállalat elsőbbségét a bürokráciával szemben.

7.17 Ezért, a fenti okokra hivatkozva támogatni és ösztönözni kell a metakörzetek fejlődését helyi, nemzeti, és európai szinten egyaránt.

Brüsszel, 2005. április 6.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND

⁽³⁸⁾ Lásd a KTF keretprogramot.

⁽³⁹⁾ A korlátozott akkreditációs időszakra annak biztosítása érdekében van szükség, hogy a körzetek folyamatosan fejlődhessenek, ne beto-
nozódjának be.